

Učiteljski Tovariš.

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Volilna pravica učiteljstva. — Za deželni šolski zaklad na Goriškem. — Naš denarni zavod. — Regulacija učit. plač v Bukovini. — Zborovanja »Saveza hrv. učiteljskih društev«. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Volilna pravica učiteljstva.

»Učiteljski Tovariš« piše v 34. številki t. l. v uvodniku »Šola — v svinjaku!« tudi to-le: »... Mimogrede omenjamo, da je okrajno glavarstvo v Postojni rekurz odbilo, četudi je sedaj priznано, da imajo učiteljice volilno pravico. Ta pravica se je seveda razbila ob trdih kraških tleh!...«

Ta pasus nam je potisnil pero v roke. Čudom se čudimo, da naša c. kr. oblastva tako čudno tolmačijo razne §§, akoravno imamo v rokah že precej odlokov, ki govore v prilog učiteljstvu. A dozdeva se nam, da naši c. kr. uradi tolmačijo razne §§ prav po svoje — kolikor glav, toliko misli — in da se prav nič ne ozirajo na najnovejše pridobitve učiteljstva. Pri takih prilikah ravno opazujemo, kako vlada okostneli birokratizem v naših c. kr. uradih in da razni c. kr. uradi prezirajo — hote ali nehote — kaj radi najnovejše odločbe. Zaraditega si dovoljujemo opozarjati našo c. kr. deželno vlado, da poskrbi, da se naj natiskujejo in raznim c. kr. uradom pošiljajo razni rešeni odloki, če že ne posameznih c. kr. okraj. glavarstev, pač pa vsaj c. kr. predsedništva in višjih inštan. Zakaj malo čuden vtisk napravlja na človeka tako tolmačenje raznih zakrivljenih §§.

Zaradi volilne pravice učiteljstva opozarjamo vseslovensko učiteljstvo na tozadevne odloke c. kr. okraj. glavarstva v Logatcu z dne 15. vinotoka 1895, št. 15.238. Dalje istega c. kr. okraj. glavarstva odlok z dne 15. vinotoka 1895, št. 15.906, in c. kr. okraj. glavarstva v Ljubljani z dne 5. listopada 1895, št. 22.921, oziroma c. kr. deželnega predsedništva za Kranjsko z dne 3. kimavca 1905, št. 9628. O teh odlokih je prav obširno pisal »Učit. Tovariš« v svoji 28 številki z dne 1. vinotoka l. 1900 na strani 247.—248., na kar opozarjamo vnovič cenjene bralke in bralce.

No, kar se pa tiče volilne pravice učiteljic, smo pa tudi prav na jasnem in pri koncu, zakaj o tem je izdalo pred kratkim c. kr. upravno sodišče pod predsedstvom prvega predsednika grofa Schönborna odredbo, zaradi katere imajo tudi stalno nastavljene učiteljice volilno pravico v občinski zastop. In ta odlok — upamo — bo imponoval tudi našim c. kr. uradom od najnižje do najvišje inštanse!

Ravnokar imenovani odlok je imel ta-le začetek: »Volilec Vencelj Winter v Žatcu (Saaz) se je pritožil na volilno komisijo povodom volitve v občinski zastop, ker ni hotelo

županstvo vpisati dotične učiteljice v volilni imenik. Komisija je protest zavrгла kot neutemeljenega, češ, da v §§ za volilno pravico v občinski zastop ni nikjer govora o učiteljicah, torej o ženskem spolu, temveč le o učiteljih ljudskih in meščanskih šol.« — Mož-volilec ni bil zadovoljen s tem modrim odlokom in šel je dalje. In upravno sodišče je izreklo, da imajo tudi učiteljice istotako volilno pravico kakor učitelji, zakaj dotični zakoni ne ločijo tu nikjer — **spola**. — Odlok objavimo prilično doslovno.

Ako se še prav spominjamo, smo imeli že sličen slučaj tudi na Kranjskem. Županstvo v Starem trgu pri Rakeku ni hotelo vpisati v volilni imenik tamošnjih stalno nameščenih učiteljic. A pozneje so jih vendar sprejeli v volilni imenik kot volilke prvega razreda.

Pri ti priliki dostavljamo še, da ima stalno nastavljeno učiteljstvo po drugih kronovinah volilno pravico večinoma v drugem plačilnem razredu, le na Kranjskem velja menda izjema, tu smo volilci v prvem razredu, zakaj zaradi »določila § 1. št. 2., odstavek f) občinskega volilnega reda za Kranjsko imajo volilno pravico za občinski zastop tudi — načelniki in višji učitelji obč. ljudskih šol.«

Sklepno dostavljamo še to-le željo: V 226. št. z dne 4. oktobra t. l. je »Slovenski Narod« objavil nekak oklic: »odseka za preosnovo volilne pravice.« Ta odsek pozivljemo, da uvažuje pri sklepanju tudi to, da sprejme med razne §§ tudi §, da ima volilno pravico stalno nastavljeno učiteljstvo vseh javnih šol. §.

Za deželni šolski zaklad na Goriškem.

Že v 32. številki smo omenili, da se je v debati o regulaciji plač goriškega učiteljstva poslanec dr. Tuma zavzemal za ustanovitev deželnega šolskega zaklada.

Ta njegov govor se nam zdi toliko značilen, da ga priobčimo svojim čitateljem vsaj v glavnih konturah:

»Vprašam in se bojim, da bi bil lahko člen II. povod, da se zavleče sankcioniranje tega zakona za vse leto. Ako se sprejme člen II., kakor ga je predlagal šolski odsek, bi

* Tovariše v Starem trgu prosimo, da nam to zadevo blagovole pojasniti! Uredn.